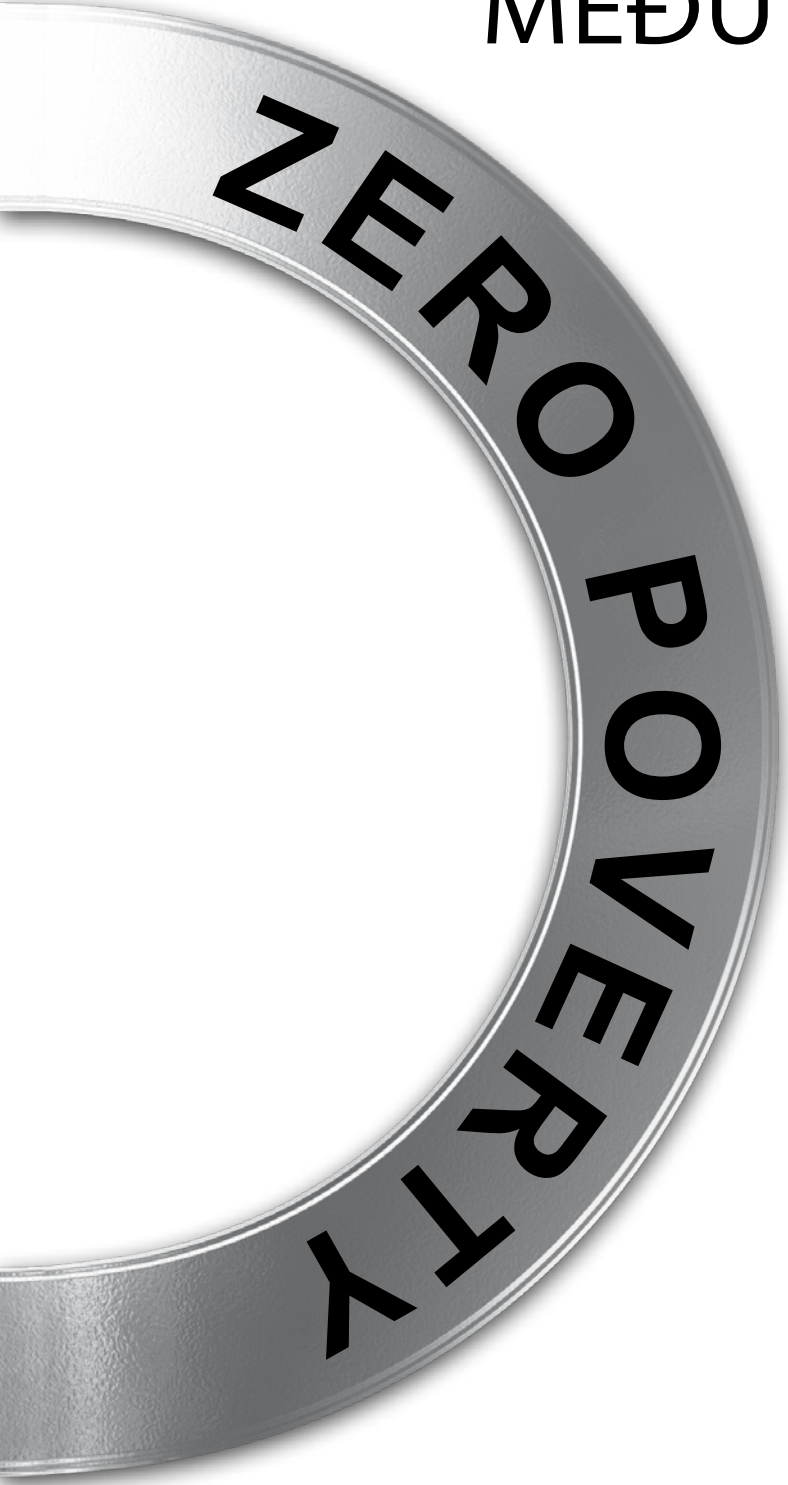

SIROMAŠTVO MEĐU NAMA

Dio B: Empirijski Pristup

Što znači siromaštvo?

POSLUŠAJTE!

- Nije lako opisati nešto što nas plaši. To je kao gledanje
- u duboku jamu u kojoj nitko ne vidi dno. No da bismo
- zaista razumjeli što je siromaštvo, razmišljali o tome i
- nešto poduzeli, moramo započeti odavde: gledajući
- oko sebe, izvan naših vlastitih života i zaranjajući u
- jamu bez dna...

Kako možete živjeti sa 100 eura tjedno?

“Radio sam za tvrtku koja proizvodi lustere. Moji rođaci pozvali su me da tamo dođem raditi. Od 8 ujutro do 7 navečer, za 90 Eura tjedno. Naravno da nemam službeni ugovor. Ako želite posao na papiru, trebate ga ugovoriti s općinom. Tako postaješ djelatnik na povremenim poslovima, a kad se oženiš, kako možeš živjeti sa 100 eura tjedno? Naravno da je ‘lak novac’ veliki izazov, sve što treba je raspačavati drogu, ali to je proklet novac... Kad političari dođu, oni zovu ljude, daju obećanja – date li nam 10 glasova, dat ćemo vam posao – ali nikada zapravo ništa ne naprave. Zaista ne volim političare. Idem na glasačko mjesto, ali nikad ne napišem ništa na glasačkom listiću. Nikome ne vjerujem, čak ni prijateljima. Sestre moje djevojke pohađaju tečaj za nezaposlene. Ako želite živjeti ovdje i ispeći kruh koji ćete prodati, oni dođu i ne dozvoljavaju vam! Imam prijatelje koji svaki dan idu u Rim i prodaju žensko rublje. Kupe ga za 5 Eura, a prodaju za 15,20 Eura. Možda su prekršitelji koje policija nikad ne uhvati pametniji od nas... Moja djeca? Želio bi ih podučiti lijepom ponašanju i pružiti im obrazovanje”.

(Armando, 22 godine, Napulj, CARITAS ITALIJA)

Utapanje u moru dugova

“Ljudi se utapaju u moru dugova. Postoje grupe osjetljive na rizik od siromaštva koje ne mogu izbjeći predvidive posljedice zajmova na internetu. Postoje također ljudi koji su nekoć imali dobru ekonomsku situaciju, koji su imali iznadprosječni životni standard i visoke prihode, ali su se u jednom trenutku uzeli kratkoročne hipotekarne kredite. Sada, bez posla, imaju male šanse za povratak prijašnjem životnom standardu, gube svoje kuće, a neki postaju i beskućnici. Ova vrlo ozbiljna, silazna socijalna situacija ljudi koji nisu navikli na svakodnevnu borbu stvara još veću patnju kod pojedinaca, snažan osjećaj bespomoćnosti, osjećaj nemoći, inferiornosti... ako ne i još gore”.

(Izvjestaj o socijalnoj situaciji iz organizacije CARITAS ESTONIJA)

Kad se siromaštvo i ovisnost udruže

Ovaj par živi u jednoj od onih tipičnih ulica na izlazu iz grada. Oboje su nezaposleni i preživljavaju zahvaljujući socijalnim radnicima i pomoći koju im pruža Caritas. Stan u kojem žive treba hitno obnoviti. Čurka, otac, rukuje se s nama zdravom rukom. Druga je ruka zavijena, a socijalni radnik kaže da će je najvjerojatnije amputirati jer je čovjek odbio posjetiti liječnika, čak i kad mu je ponuđena mogućnost liječenja. Njegovu ženu, Evu, susrećemo u kući. Dan ranije, ona je dobila socijalnu pomoć s kojom je kupila alkohol. Par govori socijalnom radniku da ne kupuju hranu i da su dobili dobru količinu drva za ogrjev. U kući nema struje, plina, čak ni vode. Nužnik je drvena koliba smještena u vrtu obraslom korovom. U sobi se nalaze samo tanjur i tava. Nijedno od njih dvoje ne zna kuhati. Pitamo ih za fotografiju obješenu iznad njihova kreveta, a Čurka nam kaže da se dječak na slici zove Peter i njihov je 12-godišnji sin kojeg je odveo Ured za socijalnu skrb o djeci. Njegov je otac vrlo uznemiren dok govori o njemu; jučer je otišao razgovarati s ljudima koji se brinu o njemu i pokušati ga vratiti kući. Eva nam govori da pati od depresije od kad su dječaka odveli od kuće te da je počela gubiti kosu. Oboje su zbunjeni zbog toga što im je sin odveden od kuće.

(CARITAS SLOVAČKA)

Rad u inozemstvu

Oksana B. ima 18 godina. Njezin otac ostavio je majku s dvoje male djece. Majka je radila u tvornici namještaja i uzdržavala obitelj nedostatnim prihodom sve dok tvornica nije zatvorena. Nije mogla naći posao pa je napustila selo i otišla u Češku. Starijoj je kćeri tada bilo 7, a mlađoj Adriani 6 godina. Djevojčice je ostavila baki. Radeći ilegalno u Češkoj, a kasnije u Španjolskoj, majka se dugo nije vraćala u Ukrajinu i slala je novac za uzdržavanje obitelji. Kad je Adriana napunila 15 godina, izvršila je samoubojstvo. Suočavanje s izbjavanjem majke i oca djevojci je bio prevelik teret. Dolazila je u sukob s vršnjacima, imala poteškoće u školi, patila od nedostatka povjerenja u odnosu s bakom. Oksana užasno pati zbog gubitka sestre. Sad je uključena u Caritasov projekt "Socijalni rad s djecom radnika migranata" čiji je cilj pružanje potpore i rehabilitacija djevojčice. Sad ima pozitivan stav prema životu te je uspjela uspostaviti društvene veze s djelatnicima koji rade na projektu, kao i s drugim štíćenicima u centru koji su joj djelomično pomogli da se oslobodi osjećaja ništavnosti i napuštenosti izazvanog gubitkom bliskih ljudi. Prema ukrajinskim masovnim medijima, neslužbeni broj Ukrajinaca koji su zaposleni kao gostujući radnici izvan države u 2007. godini iznosio je 4,5 milijuna.

(Zoryana Lukavetska, CARITAS UKRAJINA)

Nema novca za šalicu kave

“Mislim da mnogi ljudi ne razumiju što je siromaštvo. Dat ću vam opipljiv primjer. Za vrijeme Božićnih praznika idemo po gradu i dijelimo igračke i hranu siromašnim obiteljima. Ove godine sreli smo majku u Londonskom East Endu koja je počela plakati kad smo joj ponudili instant kavu! Nije bila čak ni neka dobra vrsta, već jeftina, ekonomična verzija iz supermarketa, a ona je plakala jer si već dugo nije mogla priuštiti kavu... morala je kupovati odjeću i hranu za svoju djecu. Ne mogu zamisliti toliko siromaštvo da ne mogu otići i kupiti kavu... Vidim koliko su sretni kada se mogu opustiti, okupati... Napraviti stvari koje mi podrazumijevamo”.

(Rosemary Keenan, Socijalna inicijativa Caritas, zamjenica izvršnog direktora Katoličkog društva za djecu (Westminster) UJEDINJENO KRALJEVSTVO)

Trgovina ljudima – ropstvo današnjice

Za institucije u Bugarskoj ovo je priča o udanoj mladoj ženi s djetetom. Za mene je to priča o djetetu bez djetinjstva, o ženi bez budućnosti, o obiteljskoj priči koja se uvijek iznova ponavlja. Margaritu su odgojili njeni baka i djed. Njena majka izrazila je želju da otputuje sa svojom kćerkom kada je njoj bilo 10 godina. Uzela je dijete da živi s njom i muškarcem s kojim je ona već živjela. Tada je Margarita prvi put napustila Bugarsku. Počela je sa svojim roditeljima lutati po mnogim zemljama u kojima je krala i prosila. Kad je Margarita navršila 13 godina, očuh ju je silovao. Toga je trenutka je prestala krasti, ali se okrenula prostituciji. Ona kaže kako se ne sjeća zemalja u kojima je bila jer ih je bilo toliko puno....ili postoji drugi razlog zašto ih se ne može sjetiti? Kada je Margarita navršila 17 godina, vraćena je u Bugarsku putem koordiniranog mehanizma za upućivanje i brigu o slučajevima bugarske djece bez pratnje i djece koja su bila žrtve trgovine ljudima, a vraćaju se u Bugarsku. Ostala je u drugome stanju. Margarita se nedavno udala za muškarca koji se pojavio u centru gdje je ona bila smještena te je, na iznenađenje socijalnih radnika, dostavio dokument koji je sadržavao suglasnost njenih roditelja. Rodila je dijete.

Nitko se više ne bavi njenim slučajem jer ona već “ima obitelj” te “nema rizika za nju i njeno dijete”.

(Yoana Terzieva, stručnjakinja u Caritasu Ruse, BUGARSKA)

Zarobljeni u limbu

“Svaki dan u Atenu dolaze brojni ljudi s otoka koji traže azil. Oni bježe iz Afganistana, prelaze Tursku i iskravaju se u Grčkoj, ali njihov je san stići u Austriju. Možete ih vidjeti kako pokušavaju pobjeći policiji da bi izbjegli davanje otisaka prstiju. Ako daju otiske prstiju, kad konačno dođu u Austriju, vratit će ih natrag. Mnogi traže azil. Ako im se azil dodijeli, dobiju šestomjesečni dokument koji se mora obnoviti, no ako ne dobiju azil, moraju napustiti zemlju u roku od 30 dana. Mi imamo mnogo ljudi! Pružamo im hranu, izlazimo u susret njihovim osnovnim potrebama, ali ne možemo pomoći svima. Prošli mjesec netko me pitao: “Zašto nam ne pomognete?” Ponekad mi kucaju na vrata ili me čekaju vani... Kad ih prvi put sretnem, ne govore mnogo, ali kad shvate da im želite pomoći, onda se otvore. Posebno se sjećam jedne žene. Plakala je. U svojoj zemlji živjela je s mnogo ljudi, imala je veliku kuću. Sad je bila posve sama i morala je moliti za tanjur špageta. Mnogi od njih misle da je Europa raj. Potroše sav svoj novac da bi stigli na određište, ali ih na putu uhvate. Naprijed ne mogu jer je to nemoguće, a natrag ne mogu jer bi ih mogli ubiti! Često me pitaju: “Tko sam ja? Što da radim?” Ne mogu im odgovoriti. Ovi ljudi uhvaćeni su u limbu...”

(Aglaiia Kostantakopoulou, socijalna radnica, CARITAS GRČKA)

Prognanici u vlastitoj zemlji

Svetlana i njezin suprug Zviadi žive u Tbilisiju od 1992. godine. Oni su IDP (međunarodni prognanici) iz Abkhatije. Oni su samo jedna od bezbrojnih obitelji raštrkanih po Gruziji i čine priljev međunarodnih prognanika. Za ljude koji su prisiljeni napustiti svoju vlastitu zemlju s ničim osim vlastitih života nije zamišljen nikakav program. Stoga oni žive bilo gdje, na bilo kojem nezauzetom mjestu koje se može naći u školama, bolnicama... Obitelj sačinjava osam članova: majka, otac i šestero djece. Oni žive u zgradi Opće bolnice u Tbilisiju, u pokrajini Dighom već 11 godina. Prostor koji su zauzeli iznosi ukupno 18 kvadratnih metara. Naravno da nisu uspjeli nabaviti dovoljno kreveta za sve, tako da po dvoje djece dijeli jedan krevet. Zimi, kada nema svjetla, mala peć na drva održava sobu toplom. U zgradi rijetko ima struje i vode. Zivadi je nezaposlen i radi samo povremeno, kad ga netko “uposli” kao pomoć pri nekakvoj gradnji za upola manju naknadu. Naposljetku, on nema drugog izbora osim da to prihvati ako želi uzdržavati djecu.

(CARITAS GRUZIJA)

Kad kockanje postane ozbiljno

“Postoji novi oblik siromaštva, nepoznat u vrijeme komunističkog režima: epidemija kockanja. Kockanje je nekoć bilo zakonski zabranjeno, a sad je posljedica depresije. Imamo sve više slučajeva u kojima su ljudi pali kao žrtve kockanja i sve više ubojstava izvršenih u prostorijama kockarnica! Četiri, pet ubojstava mjesečno u zemlji od milijun stanovnika... Nije teško shvatiti težinu ovog problema!”

(Albert Nikolla, direktor, CARITAS ALBANIJA)

Mentalno bolesni, sami i siromašni

“Ciljna grupa uključuje štíćenike našeg projekta za mentalno zdravlje. Oni su zaista siromašni u svakom smislu: najprije zato jer su bolesni, a zatim zato jer imaju problem s domom i gubitkom posla. Tu je također i problem samoće, gubitak međuljudskih odnosa. Čak i unutar razorene obitelji. Brojni su aspekti siromaštva. Statistički gledano, kod siromašnih ljudi postoji veća vjerojatnost da se razvije mentalna bolest nego kod bogatih. Siromaštvo ima snažan utjecaj na ove ljude. Štoviše, oni nisu društveno prihvaćeni. Ovdje još uvijek postoje goleme psihijatrijske bolnice s pacijentima. Bolničko osoblje pruža dobru njegu, ali zbog nedostatnih sredstava ne može ponuditi odgovarajuće usluge. Štoviše, ne postoji teritorijalna mreža. Ovdje ne postoje centri za mentalno zdravlje i svega je nekoliko nerezidencijalnih centara. To je zajednica koja ne nudi nikakvu vrstu usluge...”

(Danijela Varšić, socijalna radnica, CARITAS SRBIJA)

Zatvaranje škola i otvaranje staračkih domova

“U godinama koje dolaze imat ćemo sve veći broj umirovljenika. Ovo je također problem poreznih i socijalnih sustava. Nema dovoljno mladih ljudi koji bi zadovoljili potrebe starije populacije. Štoviše, mi imamo visoku razinu odustajanja: velik broj djece napušta školu nakon što navrší 16 godina. Pokušavamo postaviti programe koji bi ih privukli i ponovno integrirali u sustav... Svjedoci smo sve veće stope kriminala u gradovima”.

(prof. Josć Pires Manso, akademik i savjetnik Caritasu – CARITAS PORTUGAL)

Kad niste dobrog zdravlja

Sirarpi, 46, majka je dvoje djece od kojih je jedno, Mariam, teško hendikepirano. “Ja i moj suprug marljivi smo ljudi, ali ja ne mogu napustiti kuću jer brinem o našoj djeci, a moj suprug ima tumor na kralježnici, tako da je već tjednima loše”. Mariam je dijagnosticiran reumatoidni artritis kad je imala 6 mjeseci. Sirarpi je morala cijelo vrijeme biti uz nju i brinuti se o njoj sve do 2008. godine kad je počela pohađati “Aregak” centar za dnevnu njegu djece sa višestrukim invaliditetom, a Sirarpi je dobila slobodno vrijeme za posao. Kako se Miriamin program odvija samo 3 dana tjedno, Sirarpi opet nije mogla naći stalni posao. Sirarpi je donekle znala šiti i odlučila je posuditi tkaninu iz dućana i izrađivati posteljину. Kad je Miriam kod kuće, Sirarpi može izraditi samo jedan komad, a kad je u centru, Sirarpi uspije sašiti četiri kompleta i otputovati u selo. “Zaista nam je teško kad se netko od nas razboli i treba više lijekova ili, još gore, kad moramo ići u bolnicu”. Sirarpi je nedavno dobila astmu i mora redovito uzimati lijekove. Ona to sebi ne može priuštiti i oslanja se na ljekovite trave koje sakuplja na poljima. Sad osjeća bol u grudima i odbija otići liječniku. “Mi to sebi ne možemo priuštiti. Zašto onda otići kad ne mogu platiti liječenje?”.

(CARITAS ARMENIJA)

- Siromaštvo se ne odnosi samo na ekonomske i financijske aspekte, nego utječe na fizičko i psihičko zdravlje,
- stav prema dužnju, povjerenje u sebe i u druge, na predodžbu o društvenoj prihvaćenosti, dokazivanje svojih
- prava i digniteta i posljednje, ali ne i najmanje važno, nadu.

Strukture siromaštva

“U Albaniji su tradicionalni oblici siromaštva još uvijek duboko ukorijenjeni, ali se spajaju s takozvanim “modernim” oblicima siromaštva, povezanim s potrošačkim modelom. Rezultat je dramatična mješavina siromaštva, jer postoje ljudi – i to je neobičnost kulturološkog siromaštva u mojoj zemlji – koji posjeduju mobitele pa, ako čak i nemaju kredit, istovremeno nemaju ni kupaonu kod kuće! To je zastrašujući mehanizam dvostruke, nove strukture siromaštva. U mojoj zemlji siromaštvo je postalo jedinstveno, čak dominantno tijelo s mnogo lica. Siromaštvo je moćan entitet ...”.

(Albert Nikolla, direktor, CARITAS ALBANIJA)

Nije samo pitanje novca

“Većina onih koji kucaju na naša vrata pita za financijsku pomoć, posebno da platimo njihove račune za struju i/ili vodu. Često imaju dugove i moraju vratiti velike novčane iznose za rate s pretjeranim kamatama. Drugi pate zbog psihičkih smetnji ili problematičnih odnosa s obitelji. Nasilje u obitelji također je prisutno. Razlikuje se i raspon ljudi koji trebaju pomoć. Mnogi od njih trebaju savjete zbog socijalnih ili psihičkih problema, dok narkomani ili osobe s ozbiljnim problemom ovisnosti o alkoholu ili o kocki trebaju rehabilitacijske programe... Problem siromaštva vrlo je kompleksan. To nije samo pitanje novca”.

(Leonid Mckay, socijalni radnik, CARITAS MALTA)

- Globalizacija ima malo pobjednika i mnogo gubitnika... Siromašni su među onima koji ne mogu pratiti val
- promjena te ih on razbija na različite načine. Povrh toga, nova globalna kriza donijela je dramatično previranje
- i za one ljude koji su se činili samouvjereniji i zaštićeniji. Danas se može primijetiti sve više ugroženosti i rastuća
- socijalna polarizacija.

Iznenada nezaposleni

2008/2009. godinu Irska je dočekala povratkom fenomenu široko rasprostranjene nezaposlenosti. Prijelaz iz stanja gotovo nepostojeće nezaposlenosti do visoke stope nezaposlenosti bio je iznenađan, a njegove posljedice na ljude, obitelji, socijalnu koheziju i financije državne blagajne vrlo su ozbiljne. Ekonomska predviđanja za 2010. godinu ukazuju na to da će nezaposlenost nastaviti rasti dok ne dostigne razinu od 16,8% radne snage u 2010.godini. Posljednji dramatični obrat na tržištu rada u suprotnosti je s činjenicom da je jedno od najvećih dostignuća posljednjih godina bilo upravo povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti, posebno dugoročne nezaposlenosti.

(Sean Healy, Socijalno pravosuđe, IRSKA)

Kad srednja klasa postaje siromašna

“Mi smo vrlo dugo bili pod vlašću Sovjetskog Saveza i u to je vrijeme postojala veća podjela između društvenih klasa: niže, srednje i visoke klase. Kad smo dobili nezavisnost, srednja klasa postala je siromašnija. Kao uzrok ove krize primijetili smo da se razlika između niže i srednje klase sve više smanjuje. Oni koji su bili bogati sada posjeduju velike tvrtke dok zaposleni ljudi imaju vrlo malene plaće i slabe mogućnosti da povećanja svoju zaradu”.

(Jurate Matikoviene, socijalni radnik, CARITAS LITVA)

Tržišna ekonomija polarizira društvo

Siromaštvo se mijenja zajedno s društvom. Tržišna ekonomija polarizira društvo po principu "korisnosti" za ekonomski sustav. Sposobni, obrazovani, oni koji imaju solidna obiteljska zaleđa opskrbljeni su znanjem i kulturološki su uspješni te postižu sve više dok su oni koji su imali nesreću da se rode u drugačijim uvjetima sve više marginalizirani. Obje grupe itekako sve više postaju svjesne mnoštva robe koje im tržišno društvo nudi i dok prva grupa tu robu sebi može priuštiti, druga je pritisnuta frustracijama, rezignacijom i bijesom. Ovo objašnjava porast maloljetne delinkvencije, konzumacije narkotika itd. Grupe napuštenih mladih ljudi dosađuju se na područjima socijalističkih stambenih blokova velikih gradova. Ovi mladi ljudi, koji rijetko dolaze u kontakt s matičnim društvom i u lošim su odnosima s obitelji, lako postaju otvoreni za delikvenciju, besposličarenje i beznađe.

(Zbigniew Zembrzusi, CARITAS POLJSKA)

- Biti siromašan znači nemati sigurnost i stabilnost s obzirom na mnoge dimenzije: posao, stanovanje, slaba
- socijalna i relacijska integracija, slabi financijski izvori, nemogućnost pristupa dobrom socijalnom sustavu,
- nesiguran pravni status, ograničeni horizont za ishodišnu obitelj. Sve zajedno stvara eskalaciju koju je nemoguće
- zaustaviti i koja se neizbježno reproducira.

Je li ovo socijalno uključivanje?

“Ono što danas mogu vidjeti jest svijet koji više ne govori o siromaštvu, već o socijalnom isključivanju. Ovo posljednje odnosi se na zaposlenost. Ako imate posao – čak i ako ste siromašni – smatraju vas socijalno uključenim. Danas u Ujedinjenom Kraljevstvu možete naći oba roditelja koji marljivo rade cijeli dan, možda svatko od njih ima i nekoliko poslova, ali u stvarnosti... Jer kad navečer dođu kući toliko su iscrpljeni da ne mogu sudjelovati u niti jednom socijalnom procesu koji mi smatramo dijelom i česticom ideje socijalnog uključivanja! Biti socijalno uključen znači preuzeti svoj dio odgovornosti, uključiti se u demokratske procese, lokalne izbore, biti aktivan u nevladinim organizacijama ili nekoj drugoj grupi...”

(Rosemary Keenan, Socijalna djelatnost Caritas, UJEDINJENO KRALJEVSTVO)

Kad obrazovanje nije za svakoga

“Obrazovanje je skupo i u mnogo slučajeva djeca napuštaju školu čim nauče pisati i čitati, usprkos obaveznom školovanju. Mnogo je seoskih obitelji koje djecu ne šalju u školu ili šalju samo najstarije dijete ako imaju puno djece... U većini slučajeva dječaci idu u školu, dok djevojčice ostaju kod kuće i uče kuhati i čistiti kuću...”

(CARITAS BOSNA I HERCEGOVINA)

- Siromaštvo nema svugdje isto značenje. Potpuno i točno poznavanje svakog lokalnog okruženja i bliskost s ljudima koji u njemu žive i pate preduvjeti su za sve programe i aktivnosti protiv siromaštva.

Izlaziti u susret ljudskim potrebama

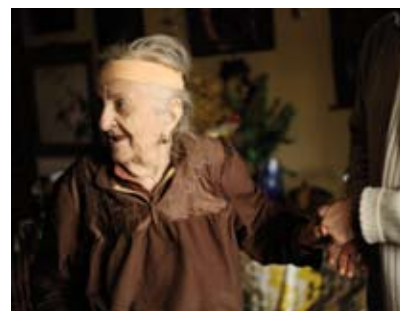
“Rat 1990-ih godina potpuno je promijenio ljudske živote. Prije sukoba ljudi su bili osigurani, imali su slobodan pristup zdravstvenoj njezi i uživali barem u socijalnim i obrazovnim uslugama. Plaće i mirovine bile su dovoljno visoke da bi ljudi mogli jesti meso barem dvaput tjedno, kupovati knjige za učenike u prvim godinama školovanja... Za vrijeme rata, cijeli je imovina izgubljena, spaljena ili uništena kao i mogućnost normalnog života. Sada su se usluge promijenile – sustav je još uvijek u tranziciji – i postao je vrlo skup. U isto vrijeme, bez prave ekonomije mogućnosti zarađivanja za život su rijetke; posljedica toga je da samo bogati – većinom oni koji su za vrijeme rata krali, kriminalci i političari – mogu voditi normalan život. U našu zemlju poslana su velika novčana sredstva, a mnogi ljudi još uvijek primaju nekakvu vrstu pomoći. U nekim slučajevima moglo bi se reći da su ljudi izgubili naviku rada, no pravi je problem nepostojanje prave ekonomije. Tvornice su se zatvorile 1991. godine i nijedna od njih nije spremna za ponovno otvaranje. Stopa nezaposlenosti izuzetno je visoka (48%), a više od trećine stanovništva je siromašno, odnosno ispod ili na granici siromaštva”.

(CARITAS BOSNA I HERCEGOVINA)

Opasni jazovi

“Prema statističkim podacima, Portugal je okarakteriziran kao zemlja s najvećim jazom između siromašnih i bogatih. Rizik od siromaštva također je vrlo izražen. Odvija se velika migracija iz unutrašnjosti prema gradovima na obali. Teško je prijeći iz ruralnog svijeta u svijet koji se temelji na uslugama. Dogodile su se velike promjene, ali se još uvijek nisu konsolidirale. Osposobljavanje također još uvijek nije odgovarajuće. Promijenile su se mnoge stvari, a među njima i odnosi. Krećemo se prema europskom modelu, ali još uvijek nismo dio njega. Sada nemamo mladih ljudi. Oni odlaze. Zatvaramo škole i otvaramo staračke domove!”.

(Prof. Josč Pires Manso, akademik, savjetnik za Caritas, CARITAS PORTUGAL)

Zamka nazvana nedostatak kvalifikacija

“U rujnu 2008. godine za 14.479 mladih ljudi u Njemačkoj nije bilo mjesta za naukovanje za praktično učenje zanata. 15% njemačkog stanovništva u dobi od 35 godina nije završilo strukovno naukovanje i više nije dio obrazovnog sustava. U svibnju 2009. godine 366.655 osoba mlađih od 25 godina bilo je nezaposleno. Nezaposlenost pogađa mlade ljude i one na pragu zrelosti, u životnoj dobi kada bi trebali otkrivati tko su i kakve su njihove vlastite sposobnosti. Oni bez strukovnog obrazovanja teško mogu pronaći posao. U svibnju 2008. godine, 898.244 radno sposobnih osoba ispod 25. godina starosti primilo je naknadu za nezaposlene. Nedostatak kvalifikacija i nedostatak pomoći za stjecanje kvalifikacija dovodi do njihove marginalizacije jer oni kao takvi nisu zanimljivi redovitom tržištu rada. Oko 8% učenika koji svake godine odustanu od obrazovanja imaju male šanse dobiti ikakav posao. Još jedan jaz nastaje u odnosu na nacionalnost. U rujnu 2008. godine, 57,6 Nijemaca između 18 i 21 godine starosti završilo je strukovno naukovanje, dok to postiglo samo 23,9% pripadnika drugih nacionalnosti. Mlade izbjeglice koje iznimno iz humanitarnih razloga mogu ostati su gotovo isključene iz profesionalnog naukovanja i takav nedostatak perspektive može ih odvući natrag na crno tržište rada ili čak u kriminal. Ovo nam pokazuje da poticanje sposobnosti mladih ljudi i ulaganje u njihovo obrazovanje mora biti politički prioritet u godini koja dolazi, ali i glavna zadaća Caritasa”.

(Thomas Becker i Verena Liessem, socijalni radnici, CARITAS NJEMAČKA)

Zašto postoji siromaštvo?

RAZMISLITE!

- Siromaštvo je izazov. Od nas se danas traži da razumijemo sve uzroke i sve posljedice; da pronađemo rješenja, a da ne smetnemo s uma da se siromaštvo tiče svih nas i da njegove posljedice utječu na društvo u cjelini.

Siromaštvo kao prekretnica

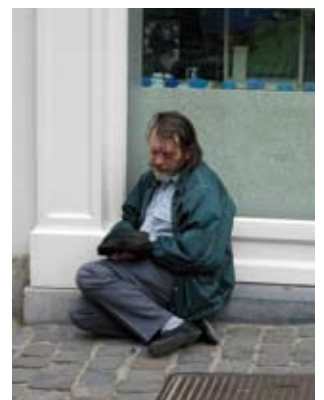
“Mislim da rješenje siromaštva ne može biti individualno. Kao prvo, postoji međugeneracijski prijenos: ako ste rođeni u siromašnoj obitelji, veće su mogućnosti da ćete živjeti u siromaštvu nego ako ste rođeni bogati. To znači da su moje perspektive ograničene zbog moje obiteljske pozadine. To znači da ne ovise o meni! To nije moja krivica! Kao drugo, postoji mnogo različitih strukturalnih pitanja: sustav socijalnog osiguranja, tržište rada, stambeno rješenje nisu svima jednako dostupni... Dugoročno gledano, siromašna osoba sklona je tome da ostane siromašna...”

(Leonid Mckay, socijalni radnik, CARITAS MALTA)

Depresija je zarazna

“Ekonomska kriza prisilila je oko milijun ljudi da migrira negdje drugdje. Oni koji se vrate ne mogu naći posao ili druge mogućnosti za socijalnu integraciju. U ovim uvjetima primjećujemo da mnogi ljudi pokazuju znakove depresije, a to utječe na blagostanje cijele obitelji, zajednice i, još šire, društva”.

(Albert Nikolla, upravitelj, CARITAS ALBANIJA)

Niti jedan čovjek nije otok

“Ako osoba iskusi siromaštvo, to utječe na sve one koji su joj bliski. Niti jedan čovjek nije otok. Kad razred organizira izlet, siromašna djeca teško mogu sudjelovati. Razred će se pobuniti protiv toga tako da veći dio razreda neće sudjelovati! To je pitanje solidarnosti! Nije lako vidjeti solidarnost... Za to postoje dva razloga: prvi razlog je da mi u Litvi nemamo tradiciju solidarnosti. Litva je oduvijek bila komunistička zemlja: za vrijeme dugog perioda izolacije sve su veze u zajednici bile iskorijenjene i sada je teško izgraditi nove. Potrebno je mnogo vremena da ljudi ponovo počnu vjerovati jedni drugima. Drugi razlog su ograničeni prihodi u obiteljima pa ako želite nešto nekome dati, kako to možete napraviti ako nemate sredstava...”

(Jurate Matikoviene, socijalna radnica, CARITAS LITVA)

Ne samo individualno pitanje

“S druge strane, siromaštvo može biti individualno pitanje jer se svatko mora boriti za svoja prava i pokušati raditi za normalan život. S druge strane, to ovisi i o cijelom društvu. Ako društvo ne nudi ništa, čak niti dostojanstven i pristojan odnos prema ljudima, pa i ako imate snage boriti se, zauvijek ćete ostati siromašni...”

(Danijela Varšić, socijalna radnica, CARITAS SRBIJA)

Iz dnevnika jedne učiteljice

C.M., 10 godina, dolazi iz razorene obitelji. Majka je ostala bez posla i otišla raditi u Španjolsku. Otac se razveo od djevojčičine majke i živi u gradu 35 km udaljenom od kćeri. On ima obvezu slati djevojčici određeni iznos novca svaki mjesec, ali on to radi neredovito, posebno kad je nezaposlen. Za C.M. se brine baka s majčine strane, koja je udovica. Financijska situacija je teška. Majka nema ugovor o radu na određeno vrijeme niti stalan posao. Psihofizički razvoj djevojčice je normalan, ali se može primijetiti raskorak između njezinih intelektualnih sposobnosti i njezinog nedovoljnog verbalnog izražavanja. Nadalje, postala je sramežljiva, pokazujući frustracije i kompleks manje vrijednosti u odnosu na svoj školske kolege i prijatelje. Ona ima problema kad treba započeti razgovor, posebno kad se govori o obitelji, njezinoj ulozi u razredu i nemogućnosti da sudjeluje u događajima koji zahtijevaju financijska sredstva koja ona nema. U svakoj novoj školskoj godini, nakon dva mjeseca provedena s majkom u Španjolskoj, ona postaje sve teža, tužnija i puna čežnje, što dovodi do unutrašnjeg sukoba i sukoba s drugima. Ovakvi slučajevi posljednjih godina nažalost postaju sve češći. Osim problema afektivnog tipa unutar obitelji, socijalna imigracija stvara druge negativne efekte prilagodbe, stavove i poremećaje u ponašanju, loše rezultate učenja u školi i aspekte maloljetničkog kriminala. Osim problema djece, ne smijemo zaboraviti poteškoće roditelja, baka i djedova koji skrbe o ovoj djeci.

(Angela Mosneag, učiteljica, CARITAS RUMUNJSKA)

Što možemo napraviti sada?

UČITI!

- Usprkos svemu, siromaštvo nije sudbina. Postoje već brojne
- dobre prakse, dobre suradnje, dobre mreža od kojih se može
- učiti.

Líci jedni uz druge, bez zauzimanja nećijeg mjesta

“Dozvolite mi da vam ispričam lijepu pripovijest. U Iraku sam sreća majku troje djece. Imala je zdravstvenih problema i posjećivala je naš centar najmanje dvaput tjedno. Nakon dugog perioda savjetovanja i pomoći u hrani i odjeći za njezinu djecu, ova je žena uspjela poslati mlađe dijete u dječji vrtić. Nakon mnogo uloženog truda, uspjeli smo joj pomoći i ona je konačno pronašla posao, započela je uzdržavati obitelj i pohađati nastavu iz grčkog jezika. Njezina je diploma priznata i ona je dobila priliku predavati. Ovoj smo ženi na početku pomagali jako mnogo, s obzirom na to da ona sama nije mnogo toga poduzimala... I tako, nakon nekog vremena, rekla sam joj: “Ne mogu ti nastaviti pomagati, ako ti ne pomogneš sama sebi!” Nakon nekog vremena došla je k meni: “U pravu si. Krenimo!” Ona se počela mijenjati, a s njom i djeca. Njezin je najstariji sin išao u osnovnu školu u kojoj je organizirano natjecanje iz matematike. I znate što? Pobijedio je, a to je bilo državno natjecanje! Mislim da je to primjer kako se ljudima treba pomoći. Mi im ne trebamo pomagati, već ih trebamo pružati podršku...”

(Aglaia Konstantakopoulou, socijalna radnica, CARITAS GRČKA)

Postati njihove ruke, misli, glasovi

“Idemo na teren pružajući usluge kućne njege bolesnika; ulazimo u domove ljudi, njihove privatne živote, navike i vještine. To je jedina usluga koja prilazi ljudima u njihovom okruženju. Tu nema obmane. Tu nema prijekare. Donosite sebe, svoj život, obrazovanje i svoju profesionalnost u njihove domove. Onaj koji pruža usluge mora prepoznati i sresti potrebe tih ljudi. To je bit Caritas. Kod drugih uslužnih djelatnosti, ljudi moraju otići kod pružatelja usluga. Što ti ljudi očekuju? Ponekad je to samo medicinsko savjetovanje, ponekad samo prijateljstvo. Pruža vam se mogućnost da postanete njihove ruke, misli i glasovi. Oni ponekad žele samo da ostanete pokraj njih. Vi ste njihov jedini kontakt s vanjskim svijetom. Ili ste netko tko moli s njima...”

(CARITAS BOSNA I HERCEGOVINA)

Vraćanje dijela djetinjstva djeci

“Imamo sektor koji se zove ‘Zaštita djece’. Imamo troje jaslice i dva dnevna centra u vrlo malenim ili izoliranim selima. Jaslice ne rade samo s djecom već i s obiteljima. Uzimaju djecu, tuširaju ih, presvlače, a zatim tumače roditeljima kako se na odgovarajući način treba odnositi prema djeci. Ovisnost o alkoholu vrlo je česta, a nasilje u obitelji uzrok je gotovo polovice slučajeva trgovanja ljudima... Mi imamo i centre za djecu s ulice. Prvo smo imali kantine i tu su dolazila djeca koja su živjela u spiljama. Sjećam se da je bilo četvero djece, braća i sestre, od kojih je najmlađe imalo dvije godine. Kad smo ih pitali zašto ne idu kući, odgovorili su: ‘Život na ulici je bolji. Kod kuće je hladno, nema grijanja, nema struje, a naši nas roditelji tuku!’ Ali to često vodi do početaka pušenja te konzumiranja droga i alkohola! Zbog toga smo morali prenamijeniti centar kako bismo djecu na određeno vrijeme negdje smjestili. A ima ih toliko mnogo...”

(Otilia Sirbu, direktorica, CARITAS MOLDAVIJA)

Posebna pozornost prema mladima

Austrijski Caritas za mlade redovito pruža aktivnosti koje su posebno osmišljene za mlade ljude između 14 i 24 godine. Jedanaestogodišnja Barbara sudjeluje u projektu nazvanom ‘Akcija Kilo’. Učenici su uvjerali kupce u supermarketu da dok obavljaju svoju kupnju kupe i proizvod za izbjeglice. Sakupili su različite proizvode i izručili ih Caritasovoj kući za izbjeglice pod nazivom ‘Courage’ koju su prethodno upoznali. ‘Prije nego što sam se uključila u ovaj projekt nisam imala pojma što zapravo znači azil’. Sad mi je jasno koliko ima ljudi kojima treba pomoć i koji dobiju podršku u Caritasu. Sad čitam novine i informacije na internetu s posve drugačijeg stajališta. Kad sam posjetila dom za izbjeglice, duboko me se dojmilo kad mi je jedan mladić pripremio i ponudio ukusni svježi sok od limuna posebno napravljen za mene. Istinski me dirnulo shvaćanje da je netko tko ni sam nema puno spremno dijeli ono malo što ima...”

(CARITAS AUSTRIJA)

Od istraživanja do djelovanja

“Ovo je projekt Ciudad Rodrigo, Guarda i Salamanca biskupijskog Caritasa na kojem surađuju tri Caritas organizacije, dvije države (Portugal i Španjolska) i nekoliko sveučilišta...Promatrali smo siromašna područja duž granice i proučavali potrebe i mogućnosti stanovništva 70 neobičnih sela. Najveći dio ovog analitičkog rada posebno se usredotočio na njihove mogućnosti. Pokušali smo razumjeti potencijal ovog područja i njegovog stanovništva pa smo ovu studiju transformirali u projekt razvoja zajednice. Na naslovnici piše: “Ne postoji zemlja bez budućnosti, samo zemlja bez projekata...”.

(Joao Pereira i Paulo Neves, socijalni radnici, CARITAS PORTUGAL)

Podržavanje novih života

“Domovi za roditelje” prihvaćaju mlade parove koji su psihološki i socijalno osjetljivi, a očekuju svoje prvo dijete. Pristup ovom smještaju početak je usmjerenog puta, koji u obzir uzima želje roditelja u samoj njihovoj srži: zajedničko podizanje djece, stvaranje obitelji i preuzimanje odgovornosti, izbjegavanje ponavljanja pogrešaka iz prošlosti (lošeg ponašanja, zlostavljanja, zanemarivanja). Ovaj projekt podržava majčinsku funkciju, počevši od ideje da se ona odnosi samo na majku. To je realnost odnosa koji pripadaju paru i, u širem kontekstu, cijeloj društvenoj grupi.

(Izveštaj o društvenim aktivnostima, Secours Catholique, FRANCUSKA)

Terapija zvana timski rad

“Priča sa sretnim završetkom ona je o mladoj majci dvoje djece koja je prije nekoliko godina počela dolaziti na sastanke grupe za mlade majke. Nakon nekog vremena shvatila je da su timski rad i predložene aktivnosti na nju imale vrlo pozitivan učinak. Stoga je odlučila samostalno osnovati drugu grupu. Sada drugima prenosi svoja iskustva, osjeća je i energiju pobuđene unutar prve grupe...”.

(CARITAS ESTONIJA)

Posrednici za najam

“Nije lako iznajmiti kuću. Vlasnici najčešće zahtijevaju brojna jamstva i informacije, kao recimo broj ljudi koji će živjeti u stanu i kako će se on održavati. Zahvaljujući ovom programu, Secours Catholique pomaže siromašnim ljudima u pronalaženju smještaja, i jamči redovito plaćanje stanarine. Štoviše, dobrovoljci povremeno posjećuju obitelji koje su uključene u projekt, tako da im pomažu u upravljanju novcem i traženju posla koji bi im omogućio veće osamostaljenje”.

(Izveštaj o društvenim aktivnostima, Secours Catholique, FRANCUSKA)

Zdravstvena zaštita siromašnih

“Ambulanta Caritas u Grazu – Marijina ambulanta – prihvaća i pomaže ljudima bez osiguranja ili onima koji ne žele biti hospitalizirani. “Ne želim ići u bolnicu jer to ne mogu platiti”, kaže gospođa B. Ona je danima ležala u krevetu s visokom temperaturom i jakim bolovima, sve dok njezin susjed nije obavijestio Caritas. Žena se napokon uvjerila da mora otići liječniku. U 2007. godini, 37 liječnika obavilo je 8000 liječničkih tretmana. Liječnici sa svojim profesionalnim vještinama uspostavljaju odnos s pacijentima koji se temelji na povjerenju. Oni nam tvrde da 9 od 10 ljudi koji ih posjećuju govore kako je njihova bolest posljedica mnogih problema. Mnogo je pacijenata koji koriste psihološku pomoć koju ovaj projekt nudi. Od 2001. godine imamo jedinicu na ulici koja posjećuje trgove i spavaonice i odgovara na pozive onih koji žive na marginama društva”.

(Christine Anderwald, njegovateljica i koordinatorica projekta Marijine ambulante, CARITAS AUSTRIJA)

Pomaganje najslabijoj karici društva

Jihlava ima otprilike 50.000 stanovnika. Službeni podaci govore da je oko 2.000 stanovnika romske nacionalnosti. Dio romskog stanovništva živi u centru grada, ali većina živi na rubovima grada. Usluge u ambulanti ili na terenu pružaju se mladima u dobi od 6 do 26 godina koji su ugroženi negativnom socijalnom situacijom. Svrha ovih usluga je poboljšati kvalitetu njihovih života prevencijom ili smanjenjem socijalnih i zdravstvenih rizika s obzirom na njihov način života, omogućiti im da pronađu svoj put u socijalnom okruženju i stvoriti uvjete za rješavanje njihovih nepovoljnih socijalnih situacija. Sudionici ovog projekta su djeca i mladi ljudi iz socijalno najslabijih obitelji ili iz romske manjine. Uslužne su djelatnosti razvijene tako da odgovaraju različitim dobnim grupama i pokrivaju predškolsku djecu, školarce i mlade ljude u potrazi za zaposlenjem – to je projekt Small Craft (Mali obrt).

(Petra Sustrova, socijalna radnica, CARITAS REPUBLIKA ČEŠKA)

Gdje autistična djeca pronalaze svoje mjesto

Centar za obuku autistične djece udaljen je 40 km od Izmiri i napravljen je po uzoru na kampuse, okružen prirodnim ljepotama, daleko od buke i složenosti grada. Započeo je kao “Centar za rehabilitaciju autistične djece” prema protokolu izrađenom s Ministarstvom zdravstva, a nastavio je sa svojim aktivnostima dok nije prešao u Ministarstvo nacionalnog obrazovanja 2001. godine. U centru se pruža grupna i individualna obuka za autistične učenike ispod 15 godina starosti. Za grupe starijih učenika osigurana je individualizirana obuka koja direktno obučava za zanimanje u radionicama Centra za strukovnu obuku. Mi pružamo usluge 160 učenika. Svrha je centra akademska i psihološka pomoć osoblju i obiteljima da uče o autističnoj djeci; implementacija procesa obrazovne identifikacije za učenike nakon medicinskih dijagnoza i priprema programa za individualiziranu obuku koji će odgovarati potrebama svakog pojedinog učenika. Centar surađuje i s međunarodnim organizacijama koje se bave autizmom kako bi pratio sva strana dostignuća.

(Rinaldo Marmara, direktor, CARITAS TURSKA)

Promijenite stvari!

PROMIJENITE SEBE!

- ⋮ Promjene nisu uvijek samo negativne. Promjena je put
- ⋮ kojim nam evanđelje pokazuje kako graditi Kraljevstvo Božje
- ⋮ ovdje i sada. Kad se suočimo s tragedijom siromaštva, od
- ⋮ nas se traži da prolazimo kroz duboku, potpunu promjenu,
- ⋮ preobraćenje srca i uma, koje može promijeniti svijet i učiniti
- ⋮ ga humanijim.

Odakle bismo trebali početi?

“Mislim da je to stvar promjene, prvenstveno individualne promjene. Svatko treba razumjeti što mora promijeniti u sebi. Da bismo vidjeli kako drugi žive, moramo napustiti svoje domove! Talijanski su političari prošle godine posjetili našu zemlju u nastojanju da shvate zašto toliko mnogo žena odlazi na rad u Italiju. Odveli smo ih u domove ljudi koji su radili u Italiji. Dok smo napuštali te domove oni su se tresli. Rekli su: “Sad razumijemo zašto ne žele živjeti ovdje!” Imaju li ikakvog drugog izbora?”

(Otilia Sirbu, direktorica, CARITAS MOLDAVIJA)

- ⋮ **Prva** razina promjena trebala bi biti **kulturološka** razina: početak prepoznavanja siromaštva oko nas i, kao
- ⋮ posljedica, borba protiv siromaštva.
- ⋮ Siromaštvo se ne može promatrati na suviše pojednostavljen način, niti kao zbroj pogrešnih individualnih
- ⋮ odluka. Jasno je da svatko ima slobodu krojiti svoju sudbinu, ali neki ipak imaju malo manje slobode od drugih.

Drugo lice siromaštva

“Ja radim s beskućnicima u Moskvi. Nedavno smo s nekima od njih organizirali radionicu za slikanje prstima, a zatim smo uzeli njihove slike i organizirali izložbu. Mnogi su novinari posjetili izložbu, a novine su detaljno izvještavale o tome, potičući javnost da posjeti izložbu. Slike su bile zaista prekrasne, a ljudi – koji općenito nisu zainteresirani za siromaštvo – počeli su se raspitivati tko su slikari, kako su došli u situaciju da tako žive...Bila sam iznenađena tolikim interesom i upitala novinara koji se tu našao: “Zašto vam je ova izložba toliko važna?” Odgovorio je: “Ljudi vole užasne i prekrasne stvari”. Ljudi žele znati jer vide nešto prekrasno i neobično. Ove su slike drugo lice siromaštva”.

(Marina Perminova, dobrovoljka, CARITAS RUSIJA)

Nedostatak mogućnosti

“Siromaštvo je i nedostatak nade nastao zbog nedostatka prilika. Postoji mnogo talentiranih ljudi koje poznajem i koji bi htjeli započeti svoj vlastiti posao, mali posao kojim bi uzdržavali svoju obitelj. Ali zakon ne djeluje i ne možeš napraviti ništa da bi postigao nekakvu financijsku stabilnost. Što ljudi mogu tada učiniti? Moraju napustiti zemlju! Ako ne možeš napredovati usprkos dobroj volji, ako ti se ne pruže mogućnosti slobodnog razvoja, što drugo napraviti?”

(Otilia Sirbu, direktorica, CARITAS MOLDAVIJA)

- **Druga** razina promjena odnosi se na **političku i ekonomsku** sferu. Protiv siromaštva može se boriti pomoću razumnih, djelotvornih političkih i ekonomskih odluka koje ne zanemaruju samu narav osobe, njezino dostojanstvo i koje se oslanjaju na socijalnu pravednost i solidarnost.
- Budući da su promjene globalne prirode, bitno je znati da je svaka inicijativa rezultat zajedničke vizije i da se sve inicijative koordiniraju transnacionalno.
- Štoviše, djelotvorne će se pokazati samo one politike koje daju prednost civilnom društvu, kršćanskim zajednicama i privatnom društvenom sektoru.

Ako postoji politička volja...

“Trebala bi postojati politička volja. Ako vlade imaju političku volju, onda vjerujem da bi se situacija sa siromaštvom mogla početi mijenjati. Ne vjerujem da nevladine organizacije mogu donijeti neke radikalne promjene... Siromašni ne mogu sami rješavati svoje probleme. To nije pitanje usluge. To je političko stvar povećanog ulaganja u obrazovanje, rješavanje pitanja stanovanja, u tržište rada, u sudjelovanje siromašnih...”

(Leonid Mckay, socijalni radnik, CARITAS MALTA)

Budimo dosljedni

“Mnogi ljudi kojima je potrebna dugoročna njega u njihovom prirodnom okruženju, žive u siromaštvu. Postoje propusti u zakonodavnom sustavu koji ne dozvoljavaju da brigu o tim ljudima preuzme država. Međutim, ti ljudi nemaju mogućnost samostalnog plaćanja njege koja im je potrebna. Već 7 godina pružamo podršku tim ljudima, potičući javnu svijest o problemima sa kojima se suočavaju te pokušavamo ukazati na mogućnost regulacije službe kućne njege koja je od tako velike važnosti za bolesne i ljude starije životne dobi. Mi dobivamo pomoć od institucija, ali svaka promjena u vladi vodi do novih socijalnih politika i zakonsko se rješenje ovoga problema ne može postići”

(Svetlana Gyoreva, savjetnik za socijalnu politiku, CARITAS BUGARSKA)

Mijenjanje pravila igre

“Možete investirati puno vremena u kovanje odnosa, ali sve to dolazi u pitanje zbog vjerojatnosti gubitka ugovora koji vas veže s vašim poslodavcima. To je slučaj obitelji koje trebaju dugoročno savjetovanje. Ako ne obnovite ugovor vaš je posao ugrožen. U Europi se sve mijenja u ovom smislu. Na našem poslu, mi govorimo ljudima: “Vjerujte nam! Mi ćemo vam pomoći!” Ali onda ugovor ističe. Mi investiramo, a oni s ljudskog stajališta investiraju u nas! Mi govorimo o osnaženju osoba, ali to je samo vizija, a ovo je stvarnost”.

(Rosemary Keenan, socijalna djelatnost Caritas, UJEDINJENO KRALJEVSTVO)

Nada u promjene

“Politička je situacija u našoj zemlji zaista složena. U posljednjih 15 do 20 godina nije bilo velikih političkih promjena. Administrativno je tijelo neučinkovito i čini 75% državnih troškova. Neke bi zakone trebalo redefinirati u skladu s preporukama EU-a. Ekonomija bi se trebala iznova pokrenuti i ponuditi nove mogućnosti zapošljavanja. Ljudi bi također trebali promijeniti svoje stavove i prestati misliti kako će netko drugi promijeniti njihove živote! Ali mnogi su, u stvari, bez nade...”.

(CARITAS BOSNA I HERCEGOVINA)

- **Treća** razina promjena je **socijalna** promjena. Snažne veze u ovom trenutku predstavljaju socijalno osiguranje protiv siromaštva i isključivanja. Investiranje u integraciju i solidarnost pozitivan je razvoj našeg suživota i najbolja prevencija siromaštva.

Snaga veza

“Istina je, povezanost je obrana od siromaštva. To možemo vrlo dobro vidjeti kod starih ljudi o kojima brinemo. One koji su sami možemo podijeliti u dvije grupe. Postoje ljudi bez socijalnih veza, prijatelja, rodbine i oni koji žive sami i nemaju bliske srodnike, ali imaju snažnu socijalnu mrežu koja im nekako pomaže u preživljavanju. I zaista je mnogo lakše pomoći ovoj drugoj grupi ljudi! Zato što znaju razgovarati s drugim ljudima, znaju kako tražiti pomoć i kako je primiti; oni znaju gdje mogu potražiti podršku. Ali oni koji nemaju takvu mrežu, ne mogu tražiti pomoć, ne znaju kako se snaći ili kako se promijeniti...”.

(Jurate Matikoviene, socijalna radnica, CARITAS LITVA)

Siromaštvo kao ravnodušnost

“Društvo je također ono koje pruža nove izazove, a svi mi postajemo siromašniji u drugom smislu. Mislim na aspekt povezanosti. Dat ću vam jedan primjer. Sa školskom djecom organiziramo aktivnosti vezane uz toleranciju. Radili smo u školama u Beogradu i u najmanjim gradovima Srbije i primijetili smo veliku razliku! Veliki grad može promijeniti djecu! Beogradska djeca uopće nisu otvorena. Ona se ponašaju drugačije; nismo mogli doprijeti do njih. Dok su nam sva ostala djeca mogla dati primjere svojih prijatelja s posebnim potrebama. Oni više opažaju, osjetljiviji su. Ovo jasno pokazuje kakav utjecaj ima veliki grad...”

(Danijela Varšić, socijalna radnica, CARITAS SRBIJA)

Vi niste sami!

**POKRENIMO
SE ZAJEDNO!**

- Kada se suočimo s ovim kompleksnim pitanjima, dolazimo
- u situaciju da se počinjemo smatrati bezuspješnima, a kao
- pojedinci potpuno nemoćnima. Tada je najlakša opcija
- poricanje. Ali u borbi protiv siromaštva mi nismo sami.
- Mnogi su na našoj strani tako da svaka osoba može napisati
- novi redak svojega života.

Kako bi ljudi mogli ispričati novu priču

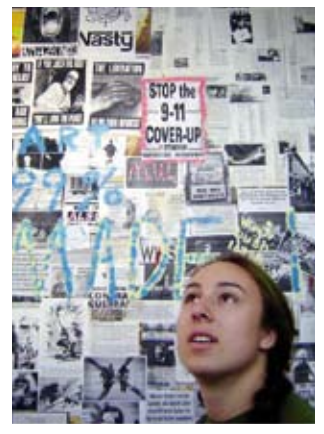

“Ono što mi pokušavamo napraviti jest utjecati na ljude da pričaju drugačiju priču, tako da mogu zamisliti drugačiji scenarij vlastite egzistencije. Kad govoriš ljudima o svojim očekivanjima, nadama za budućnost, a oni ti odgovore kako ih uopće nemaju, to je tragično. Mi bismo trebali promicati viziju. Mi bismo im trebali dati mogućnost da ispričaju drukčiju priču. Dat ću vam jedan primjer. Jedan moj poznanik je školski inspektor. Jednog je dana bio u razredu u kojemu je jedna romska djevojčica s učiteljicom učila čitati. Djevojčica je odjednom uzviknula “Ja mogu čitati! Ja mogu čitati!” Tog trenutka ona je shvatila da se njezin život promijenio kao i njezine mogućnosti izbora. Shvatila je da ima drugačiju budućnost i da može početi pričati drukčiju priču. Scenarij njezinog života se promijenio. To je poput uskrснуća...”

(Rosemary Keenan, socijalna djelatnost Caritasa, UJEDINJENO KRALJEVSTVO)

Konačno sam pronašla svoje mjesto

“Prije tri godine ostala sam bez posla, a bilo mi je jako teško pronaći novi posao jer nisam imala dovoljno iskustva i završila sam samo osnovnu školu. Morala sam se suočiti s vrlo ozbiljnim ekonomskim problemima. Čula sam da Caritas provodi neku vrstu strukovne izobrazbe koju sponzorira Europski socijalni fond. Otišla sam tamo i razgovarala sam s Conchaom, socijalnom radnicom. Nakon nekoliko razgovora shvatila sam da je moj profesionalni cilj raditi u administraciji. To je bio daleki san! Svejedno, odlučila sam se boriti za mog sina i za sebe. Dobila sam veliku podršku Caritasa. Povećalo se moje samopoštovanje i opet sam otkrila svoje sposobnosti u radu i odnosu prema ljudima. Prvi poslovi koje sam počela raditi bili su ispomoć u kućanskim poslovima i pranje suđa u restoranu daleko od mog doma. Bilo je teško. Ali Concha je uvijek bila tu da me bodri da ne odustanem. Svake noći poslije posla odlazila sam na tečaj: marketing, računovodstvo, informatika! Prošlog listopada pronašla sam posao u administraciji agencije koja pruža svoje usluge tvrtkama. Započela sam sa šestomjesečnim ugovorom, a onda sam dobila stalno zaposlenje. Tako sam sretna! Imam posao! Osjećam se korisno; pronašla sam svoje mjesto u društvu!”

(Maria, 30 godina, CARITAS ŠPANJOLSKA)

Dar za svijet koji se temelji na solidarnosti

Oko 10.000 dobrovoljaca svih godišta glavni su nositelji rada Caritas, vodeća snaga svih aktivnosti na razini župe i dekanata: od planiranja, upravljanja i pružanja svih programa pomoći. Oni istražuju i otkrivaju probleme i nevolje; oni odlučuju o vrsti podrške i pomoći koja je ljudima potrebna; oni daju konkretne oblike materijalne i nematerijalne pomoći kao što su savjetovanje i pratnja. Prosječna dob naših dobrovoljaca je 50 godina. Žene predstavljaju većinu. Mladi dobrovoljci uključeni u malom broju, ali broju koji raste, rade posebno na programima i projektima za osjetljive grupe. Vole raditi s djecom i za djecu i vrlo su inovativni. Na lokalnoj razini postoji veliki broj grupa vrlo

mladih dobrovoljaca (učenika) koji provode različite aktivnosti za stare i bolesne ljude u njihovim domovima ili u institucijama za zbrinjavanje. Oni također pružaju jednu vrstu pomoći i druženja hendikepiranoj djeci i mladim ljudima. Studenti vole biti uključeni u specifičnije i zahtjevnije projekte, kao na primjer one za ovisnike o drogama. Ovi programi obično zahtijevaju veće znanje i vještine dobrovoljaca, kao i snažnije vodstvo. Dobrovoljni rad sve je priznatiji kao zajednička vrijednost društva, čak i ako postoje problemi u njegovom promicanju i organizaciji. U zakonskoj su regulativi, koja je u posljednjoj fazi odobrenja, učinjeni važni koraci. Štoviše, Sveučilište za tehnološke znanosti u Ljubljani dobilo je mandat za promotora i središnjeg mjesta za obrazovanje i obučavanje u cijeloj državi.

(Alojzij Stefan, socijalni radnik, CARITAS SLOVENIJA)

Jačanje građanstva

Uspješna praksa koju smo razvili i 'pilotirali' prvi put 2008. godine bila je koncept "Transregionalnog seminara o siromaštvu i socijalnom isključivanju", koji je skupio regionalne i lokalni voditelje Caritasovog programa i voditelje projekta, ljude koji su iskusili siromaštvo i socijalno isključivanje (popraćeno Caritasovim programima i projektima) te predstavnike lokalne i regionalne vlasti s kojima surađuju na partnerskoj osnovi, iz jedne te iste euro-regije i izvan nacionalnih granica. Ovaj oblik susreta kombinira neke od jakih točaka godišnjeg Europskog susreta ljudi koji su iskusili siromaštvo (također poznat i kao godišnji "PEP" susret) i godišnjeg Okruglog stola EU-a na temu siromaštva i socijalnog isključivanja. Umjesto sastanka na visokoj (a samim tim ponekad "apstraktnoj") europskoj razini, ovo se radi više na lokalnoj (a samim tim više "konkretnoj") razini. Otkrili smo brojne prednosti u organizaciji jednog takvog susreta punog dijaloga s ljudima koji žive u susjednim regijama, makar i preko državnih granica, jer ljudi koji žive u siromaštvu imaju više-manje slične socijalne uvjete koji im omogućavaju razumljivu razmjenu mišljenja. Slično tome, veliki uspjeh bio je skupiti voditelje Caritas koji pružaju usluge opskrbe siromašnih i isključenih i predstavnike lokalne i regionalne vlasti odgovorne za lokalnu i regionalnu politiku koja se odnosi na siromaštvo i socijalno isključivanje. Stavljanje ovog susreta i dijaloga u kontekst socijalnih strategija EU-a je, po našem mišljenju, doprinijelo boljem razumijevanju različitih lokalnih i regionalnih "zainteresiranih strana" kako politika EU-a utječe na siromaštvo na lokalnoj i regionalnoj razini.

(Međuregionalno Caritas Udruženje E.E.I.G., koje se sastoji od Dijecezne organizacija Caritas u Metz (FR) i Trieru (DE) te Caritas u njemačkom i francuskom govornom području Belgije i Caritas Luksemburg)

Obrazovanje za mir i pravednost

28. svibnja ove godine, 21.600 učenika diljem svijetu trčalo je tri puta skupljajući tako donacije za djecu i mlade ljude kojima je potrebna pomoć u Austriji i izvan nje. Sudjelovalo je 140 škola. Đaci su pretrčali nevjerojatnih 130.000 km i sakupili 372.500 Eura. Đaci i učitelji zajedno su odlučili koji će Caritasov projekt podržavati. Djevojčica koja je sudjelovala u ovoj utrci rekla je: "Pridružila sam se LaufWunder (Čudotvornoj trci) jer mogu na jednostavan način pomoći djeci kojoj je pomoć potrebna. To i nije tako teško, samo trebaš trčati, trčati što dalje i dalje. Gotovo svatko može dati svoj doprinos, čak i ako je sasvim malen". M., 17 godina.

(Izveštaj o socijalnim aktivnostima organizacije CARITAS AUSTRIJA)

∴ Dakle, djelujmo zajedno! Zaustavimo siromaštvo! Započnimo sad! Započnimo s vama.

ZERO POVERTY

→ Pogledajte Dio A: Analitički Pristup

Photo Credits

A Dio

- Page 10: Xavier Schwebel/Secours Catholique-Caritas Francuska
- Page 13: Aleksandra Pawloff/Caritas Austrija
- Page 14: Patbiker/Fotolia
- Page 19: Otto Hainzl
- Page 25: Aleksandra Pawloff/Caritas Austrija

B Dio

- Page 03 (Lijevo): Ruta Saulyte/Fotolia
- Page 03 (Desno): Janina Dierks/Fotolia
- Page 04 (Desno): Walter Luttenberger/Caritas Austrija
- Page 05 (Lijevo): Flore-Ael Surun/Secours Catholique-Caritas Francuska
- Page 06 (Lijevo): Elodie Perriot/Secours Catholique-Caritas Francuska
- Page 07 (U sredini lijevo): Elodie Perriot/Secours Catholique-Caritas Francuska
- Page 07 (Desno): Anna Davtian
- Page 09 (U sredini lijevo): Felix Mizionnikov/Fotolia
- Page 10 (Ispod-lijevo): Anna Davtian
- Page 11 (Lijevo): Patrick Delapierre/Secours Catholique-Caritas Francuska
- Page 11 (Desno): Xavier Schwebel/Secours Catholique-Caritas Francuska

Odricanje od odgovornosti

- Slike u ovoj publikaciji su korištene samo u svrhu
- predočavanja i osobe koje su na slikama niti
- u jednom slučaju nisu povezane s prikazanim
- pričama.

- Page 12 (Lijevo): Noel Powell/Fotolia
- Page 14 (Lijevo): Lu-photo/Fotolia
- Page 14 (Ispod-lijevo): Reiner Riedler/Caritas Austrija
- Page 15 (Desno): Bilderbox/Fotolia
- Page 16 (Lijevo): Walter Luttenberger/Caritas Austrija
- Page 17 (Lijevo): Walter Luttenberger/Caritas Austrija
- Page 19 (Lijevo): Reiner Riedler
- Page 19 (Desno): Reiner Riedler
- Page 20 (Lijevo): Stas Perov/Fotolia
- Page 20 (Desno): Florin Capilnean/Fotolia
- Page 22 (Lijevo): Anna Davtian

Cjeloviti popis članica Caritasa Europa

Country Code*	Original organisation's name
ALB	Caritas Shqiptar
AND	Càritas Andorrana
ARM	Հայկական Կարիտաս
AUT	Caritas Österreich
BLR	Рэлігійная місія “ДКТ Карытас” Канферэнцыі Каталіцкіх Біскупнаў у Беларусі
BEL	Caritas Catholica Belgica
BIH	Caritas Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine
BGR	Каритас България
HRV	Hrvatski Caritas
CZE	Charita Česká republika
DNK	Caritas Danmark
GBR	CAFOD CSAN
EST	Caritas Eesti
FIN	Suomen Caritas
FRA	Secours Catholique
GEO	საქართველოს კარიტასი
DEU	Deutscher Caritasverband e.V
GRC	Κάριτας Ελλάς
HUN	Katolikus Karitás - Caritas Hungarica
ISL	Caritas Island
IRL	Trócaire
ITA	Caritas Italiana

Country Code*	Original organisation's name
LVA	Nodibinājums Caritas Latvija
LTU	Lietuvos Caritas
LUX	Confédération Caritas Luxembourg
MKD	Каритас Македонија
MLT	Caritas Malta
MDA	Caritas Moldova
MCO	Caritas Monaco
NLD	Cordaid
NOR	Caritas Norge
POL	Caritas Polska
PRT	Cáritas Portuguesa
ROU	Confederația Caritas România
RUS	Каритас России
GBR	SCIAF
SRB	Caritas Srbije i Crne Gore
SVK	Slovenská katolícka Charita
SVN	Slovenska Karitas
ESP	Caritas Española
SWE	Caritas Sverige
CHE	Caritas Schweiz - Caritas Suisse Caritas Svizzera - Caritas Svizra
TUR	Caritas Türkiye
UKR	Каритас України Каритас-Спец Україна

* United Nations Statistics Division - Standard Country and Area Codes Classification